

“അവരു വരും. പോല്ലേ!”

വക്കിയുടെ ശരീരം തളന്നു. അയാൾ വഴിയിൽ ഇരുന്നു. ഏലി അയാളെ താങ്ങിപ്പിടിച്ച്.

“എന്റെ മക്കളു വരാം?”—വർക്കി ആകാശത്തേക്കു നോക്കി ചോദിച്ചു.

“വരും—അവരു വരും.”

“അവരു വരുമ്പതുതേക്കു”... ഞാനെന്നു കെടക്കട്ടെ.”— അയാൾ ആ മണ്ണിൽ കിടന്നു. ഏലി അയാളുടെ തലയെടുത്തു മടിയിൽവെച്ചു.

“ഏലി, അവൾ”... അവരു വരുമ്പതുതേക്കും...”—അയാൾ ഏലിയുടെ കൈ പിടിച്ചു നെഞ്ചിലമർത്തി.

“കന്താവേ!”—അയാൾ ഒന്നു പിടഞ്ഞു. വാ പിളന്നു കണ്ണടഞ്ഞു.

“കന്താവേ!”—ഏലിയുടെ വേദന അലച്ചതായി രൂപം നൽകപ്പെട്ടതാണതു്. അവൾ പീടകോട്ടു മറിഞ്ഞു.

“അമ്മേ! അപ്പോ!”—അങ്ങനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു് അന്നു ഓടിയെത്തി.

അവൾ ഉച്ചത്തിൽ നിലവിളിച്ചു. അയലൂർ ഉണർന്നു ഓടിക്കൂടി. വെളുപ്പാൻകാലമായപ്പോഴേക്കും വക്കിയുടെ മൃത ശരീരത്തോടൊപ്പം ബോധരഹിതയായ ഏലിയേയും വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നു തിണ്ണയിൽ കിടത്തി. അന്നു അപ്പന്റെ മൃതശരീരത്തിന്റെ കാൽ താടിക്കു കൈയുംകൊടുത്തിരുന്നു. അവൾ കരഞ്ഞില്ല. ഏലി ഇടയ്ക്കിടെ ഞെട്ടി എഴുന്നേൽക്കും. സ്വപ്നത്തിലെന്നപോലെ അവൾ ചോദിക്കും:

“പോയാ? പോയാ?”

അച്ഛനമ്മമാരേയും ബന്ധുക്കളേയും ഉപേക്ഷിച്ച്, ജാതിക്കാരേയും നാട്ടുകാരേയും ധിക്കരിച്ച്, അദ്ധരാത്രിയിൽ അയാളുടെ കൂടെ ഇറങ്ങിത്തീരിച്ചതാണവൾ. അയാളുടെ കൈയും പിടിച്ചുകൊണ്ടു് അവൾ ബഹുദൂരം നടന്നു—പ്രതിബന്ധങ്ങളിലൂടെയും ദുഃഖങ്ങളിലൂടെയും. പ്രതിബന്ധങ്ങളുടെ സമ്മർദ്ദത്തിൽ ആ ആത്മാക്കൾ ഒന്നായി. അവർ ചവച്ചിറക്കിയ ദുഃഖങ്ങൾക്കു മാധുര്യമുണ്ടായി.

“പോയാ? പോയാ?”—അവൾ ശൂന്യതയിലേക്കു ചോദിക്കുകയാണ്.

ആരും ഉത്തരം പറഞ്ഞില്ല. അന്ന അപ്പോഴും താടിക്കു കൈയുംകൊടുത്തിരുന്നതേ ഉള്ളൂ. ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു ഉയർന്നതാണ്. മറ്റൊരു ഉയർന്നതാണ് ഭാവിക്കുകയാണ്.

*

*

*

അതോണിയേയും റോക്കിയേയും മത്തായിയേയും സൈമണെയും വൃദ്ധന്മാരായ കൊച്ചുപ്പുറത്തേയും ശൗരിയേയും മറ്റും ചിലരേയും പോലീസ് ലോക്കപ്പിൽ അടച്ചിരിക്കുകയാണ്. അയൽവാസികൾ പറഞ്ഞു, വെളുത്തവരെ അവിടെനിന്നു നീലവിളികൾ കേൾക്കാമായിരുന്നു എന്ന്.

നേരം വെളുത്തപ്പോൾ ആലപ്പുഴപ്പട്ടണത്തിന്റെ പരിസരങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരു കൊടുങ്കാറ്റടിക്കുവാൻ തുടങ്ങി, പട്ടണത്തിലേക്ക്.

“ചാവാമെടാ, നമുക്കെല്ലാവർക്കും ചാവാം!”—ഇടവഴിയിലൂടെ റോഡിലേക്ക് ഇറച്ചുകയറിയ തൊഴിലാളികളിലൊരാൾ ആവേശംകൊണ്ട്, സ്വയംമറന്ന്, വിളിച്ചുപറയുകയാണ്.

“കൊറേശൈക്കൊറേശ ചാവണേലും, ഒന്നിച്ചുചാവേണ് നല്ലത്.”—മറ്റൊരു തൊഴിലാളി ഏറ്റുപറഞ്ഞു.

“നമ്മളൊന്നിച്ചാപ്പിന്നെ, നമ്മളെ ആരാണ് കൊല്ലുന്നത്?”—മറ്റൊരാൾ ചോദിച്ചു.

“ഒന്നിച്ചാ, നമ്മളൊന്നിച്ചു!”—വേറൊരാൾ പ്രചോദനത്തോടുകൂടി അത്യുച്ചത്തിൽ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

“ഒന്നിച്ചു!—നമ്മളൊന്നിച്ചു!”—എല്ലാവരും ഒപ്പം വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

എല്ലാ റോഡുകളിലൂടെയും അങ്ങനെ തൊഴിലാളികൾ പ്രവഹിച്ചു. ആയിരമായിരം മുകളിൽനിന്നു ചുട്ടുള്ള നിശ്വാസങ്ങൾ ഉയർന്നു. ഒന്നുചേന്ന്, ആയിരമായിരം കണ്ണുകളിൽനിന്നു തടവിച്ച പ്രതിജ്ഞകൾ ഒന്നിച്ചുചേന്ന്, അന്തരീക്ഷത്തിൽ ഇടിമുഴക്കങ്ങളായി പ്രതിധ്വനിച്ചു.

ആ മനുഷ്യൻ!—ആ ചടുല മനുഷ്യൻ!—അയാൾ

പ്രവാഹങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ മിന്നൽപോലെ പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. വീതിമുതലാളിയുടെ ഫാക്ടറിഗേറ്റിൽ നിന്നിരുന്ന മുപ്പൻ, ആ ചടച്ചമനുഷ്യനെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് കൊച്ചുമുതലാളിയോടു പറഞ്ഞു.

“അവനാണ്!—അവനാണ് കൊഴുപ്പുകാരൻ!”

ഫാക്ടറികളുടെ ഗേറ്റുകൾ തുറന്നുകിടന്നിരുന്നു. പക്ഷേ, തൊഴിലാളികൾ അകത്തു കടന്നില്ല. തറികൾ ചലിച്ചില്ല. റോഡുകളുടെ മുകളുകളിലും പീടികകളുടെ മുമ്പിലും ചോലവൃക്ഷങ്ങളുടെ കീഴിലും ബോട്ടുജട്ടിയിലും ബസ്സ് സ്റ്റാൻഡിലും തൊഴിലാളികൾ കൂട്ടംകൂടി നിന്നു.

“വക്കി ചത്തു.”—അതൊരു മൺരശ്മിയായിരുന്നു. വളരെ വേഗം ആ മൺരശ്മി വ്യാപിച്ചു. അതു വ്യാപിച്ചതോടുകൂടി അതിനു രൂപഭേദമുണ്ടായി:

“വക്കിനെ കൊന്ന!”

“ആരാണ് വക്കി?”—ഒരു തൊഴിലാളി ചോദിച്ചു.

“വക്കിയാ? അതോണീടോ റോക്കിടോ അപ്പനാണ് വക്കി.”

അതോണിയേയും റോക്കിയേയും എല്ലാവരും അറിയാം. അവരുടെ അപ്പനെയാണ് കൊന്നത്! ആത്?

“അതോണീടെ അപ്പനെ കൊന്നതാരാണ്?”

എല്ലാവരും ആ ചോദ്യം ചോദിച്ചു. ആരും ഉത്തരം പറഞ്ഞില്ല.

“എല്ലാവരും അതോണിയുടെ വീട്ടിലേക്ക്!”—അതും ഒരു മൺരശ്മിയായിരുന്നു. അതും വളരെവേഗം വ്യാപിച്ചു.

“നമ്മളിനീം മുണ്ടാണ്ടിരുന്നു, നമ്മളെ ഓരോരുത്തരും കൊല്ലും.”—ഒരു തൊഴിലാളി വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. അയാളുടെ അടുത്തു നിന്നിരുന്ന മറ്റൊരു തൊഴിലാളി ചോദിച്ചു:

“മുണ്ടാണ്ടിരിക്കാതെ പിന്നെ, എന്താണ് ചെയ്യാവോണ്ടത്?”

“ചെയ്യണതാ?...ചെയ്യണത്...നമുക്കുണ്ടാട്ടു ചെയ്യണം.”

“അങ്ങാട്ടു ചെന്നട്ട്?”

“ചെന്നട്ടാ?...ചെന്നട്ടു പിന്നെപ്പറയാം.”

അതോണിയുടെ വീടും പരിസരങ്ങളും ഒരു മനുഷ്യ

മാസമുദ്രമായി. പിന്നേയും പലപല പ്രവാഹങ്ങൾ ആ
മാസമുദ്രത്തിൽ വന്നുചേർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

“അന്തോണീടേം റോക്കീടേം അപ്പനെ കൊന്നതാ
ര.”—എല്ലാവരും വിറുവിറുത്തു.

“ആര?”

“ആരാണന്നാ?... എലീനെ കൊല്ലണതാരാണു? കോ
ലീനെ പിടിക്കണതാരാണു?”

അന്ന എഴുന്നേറ്റു, മിഴിച്ചു ചുറ്റും നോക്കി. അത്ര വള
ര ആളുകളെ അതിനുമുൻപൊരിക്കലും അവൾ കണ്ടിട്ടില്ല.
എന്തൊരു അമച്ഛം! എന്തിനവർ ഇങ്ങനെ അമച്ഛംകൊള്ളു
ന്നു? അന്നയ്ക്കു തോന്നി, തന്റെ അപ്പന്റെ മൃതശരീരത്തിൽ
ചിന്നു ആയിരമായിരം പിശാചുക്കൾ ഉടലെടുത്തിരിക്കുന്നു
യെന്നു.

അവൾ മുററത്തിറങ്ങി ആൾക്കൂട്ടത്തിലേക്കു കുതിച്ചുക
യറി. ഒരു തൊഴിലാളി പറഞ്ഞു:

“അന്തോണീടേം റോക്കീടേം പെങ്ങളാണതു.”

മറൊരാളത്തൻ അവളുടെ ശിരസ്സിൽ തലോടിക്കൊണ്ടു
ചാദിച്ചു:

“മോളേ, മോളെങ്ങാടു പോണം?”

“ഞാൻ പോണം, എന്റെ വലുച്ചായനോ എന്റെ
കാച്ചുച്ചായനോ വിളിച്ചോണ്ടുവരാൻ.”

കേട്ടുനിന്നവർ സഹതാപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു. ഒരു
തൻ ചോദിച്ചു:

“മോളെങ്ങാടു ചെന്നാ, അവരിങ്ങാടു വരോ?”

“വരും. ഞാൻ ചെന്നു വിളിച്ചാ, എന്റെ അച്ചായന്മാരു
പരും.”

“പോലീസുകാരു” അവരെ വിട്ടുകേല, മോളേ.”

“വിട്ടും. ഞാൻ ചെന്നു പറഞ്ഞാ, പോലീസുകാരു വിട്ടും.
ഞാൻ പറയും, എന്റെ അച്ചായന്മാരാണ്, എന്റെ അപ്പൻ
പത്തുകെടക്കണന്നു.”

കേട്ടുനിന്നവർ പിന്നേയും ചിരിച്ചു. അന്ന മുന്നോട്ടു
ഇറങ്ങി.

അങ്ങകലെ ഒരു ചലനം! ഒരു വിറുവിറുപ്പ്:

“വന്റ. അവരു വന്റ.”

“വന്റ?...എന്റെ മക്കളു വന്റ?”—ഏലി ചാടിയെഴുന്നേറ്റു. അവൾ മുറുത്തിറങ്ങി ഓടി:

“വന്റ?...വന്റ?”

എല്ലാവരും വഴിമാറിക്കൊടുത്തു. അന്തോണി ഏലിയെ താങ്ങിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടും റോക്കി അന്നയുടെ കൈപിടിച്ചുകൊണ്ടും വീട്ടിലേക്കു കേറി. അവരുടെ പിറകിലുണ്ട്, ആ ചടച്ച മനുഷ്യൻ. അവർ വീട്ടുതിണ്ണയിൽ കേറിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അയാൾ ആൾക്കൂട്ടത്തിൽ മറഞ്ഞു.

ഏലിയും അന്നയും മൃതശരീരത്തെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു കരഞ്ഞു. റോക്കി കണ്ണനിർ തുടച്ചു. അന്തോണി തുറിച്ചുനോക്കി നിന്നതേ ഉള്ളൂ.

“പോലീസുകാർ അവരെ വിട്ടാ?”—ഒരു തൊഴിലാളി ചോദിച്ചു.

“പോലീസുകാർ അവരെ കാത്തുനിൽക്കും. ശവത്തിനെ കണ്ടെച്ച് ഇപ്പത്തന്നെ അവരെ പിടിച്ചാണ്ടു പോവും.”

പാതിരി വന്നു. കമ്മ്ങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു. ശവം ശവപ്പെട്ടിയിൽ വച്ചു.

“പോയാ?...എന്നെ ഇട്ടേച്ചു പോയാ?”—ഏലി മോഹാലസ്യപ്പെട്ടു.

അന്ന ഏലിയെ താങ്ങിപ്പിടിച്ചു.

രാജോചിതമായിരുന്നു ആ ശ്മശാനഘോഷയാത്ര. ശവപ്പെട്ടിയുടെ പിറകിൽ, ദുഃഖത്തിന്റെ അഗാധതയിൽനിന്ന് അമച്ഛത്തിന്റെ കുമിളകൾ ഉതിർന്നുകൊണ്ട്, ഒരു മനുഷ്യ മഹാനദി ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. വഴിമുക്കിൽനിന്നിരുന്ന ഒരുത്തൻ ഘോഷയാത്രയിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു തൊഴിലാളിയോടു ചോദിച്ചു:

“ആരാണ് ചത്തത്?”

“അന്തോണിടെ അപ്പൻ.”

“ആരാണ് അന്തോണി?”

“അന്തോണിനെ

അറിയുകേലന്നാ!”—തൊഴിലാളി അത്ഭുതപ്പെട്ടു.

“മുതലാളിയാണോ?”

“മൊതലാളീടെ അപ്പൻ ചത്താലു”, ഞങ്ങളെ എന്തിനാണിങ്ങനെ പൊറുക്കേ പോണതു?”

“പിന്നാരാണയാൾ?”

“അതാ?.....ഞങ്ങളുടെ നേതാവാണ് അതോണി. അയാളുടെ അപ്പനാണ് ചത്തതു.”

ശുശ്രൂഷയാത്ര വറിയുമുതലാളിയുടെ വിട്ടിറങ്ങലിന്റെ കടന്നുപോയി. വരാന്തയിൽ നിന്നിരുന്ന വറിയുമുതലാളി ഒരു നോക്കിയിട്ട് അകത്തേക്കു വലിഞ്ഞു. കൊച്ചുമുതലാളി അവിടത്തന്നെ നിന്നു. അയാൾ പല്ലിറുമ്മിക്കൊണ്ടു, മുറ്റത്തു നിന്നിരുന്ന മുപ്പനോട്ട് എന്തൊക്കെയോ പറയുന്നുണ്ട്.

ലോഷയാത്രയുടെ പിറകിൽ, ആ ചടച്ച മനുഷ്യൻ ഏകാകിയായി വരുന്നുണ്ട്. അയാളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് മുപ്പൻ കൊച്ചുമുതലാളിയോടു പറഞ്ഞു:

“അവനാണ്— കൊഴുപ്പമൊണ്ടാക്കണതു.”

അദ്ധ്യായം പതിനൊന്ന്

ആ മനുഷ്യൻ ആരാണ്?—ആ ചടച്ച മനുഷ്യൻ!

കവിഹൃദയമുള്ള ഒരു തൊഴിലാളി പറഞ്ഞു, അയാൾ ചൂടുള്ള കാറ്റാണ് എന്ന്. മറ്റൊരു തൊഴിലാളി പറഞ്ഞു, അയാളൊരു തീപ്പൊരിയാണെന്ന്.

കാറ്റിനെപ്പോലെതന്നെ അയാൾ പതുങ്ങിപ്പതുങ്ങി ഇടവഴികളിലൂടെ നടക്കുന്നതു കാണാം; തൊഴിലാളികളുടെ വീടുകളിൽ ചെന്നുകേറുന്നതു കാണാം; ചായക്കടകളിലും മുറുക്കൻകടകളിലും തങ്ങിത്തങ്ങി നില്ക്കുന്നതു കാണാം. ഫാക്ടറികളിൽ പാത്തുപാത്തു കേറുന്നതു കാണാം. പക്ഷേ, ആ കാറ്റിനു കളിമ്യില്ല, ആ കാറ്റേറ്റു് ആരും മയങ്ങിപ്പോകാറില്ല.

ആ കാറ്റിനെപ്പോലെ ചൂടുണ്ട്. ഉറങ്ങുന്നവരെ ഉണർത്തും; എരിയുന്ന തീയിനെ ആളിക്കത്തിക്കും; അധസ്ഥരെ കത്തി

പൊക്കം; ശാന്തതയിൽ അസ്വാസ്ഥ്യം വിതയ്ക്കും; സംതൃപ്തിയിൽ അസംതൃപ്തി വിതരും.

ചിലപ്പോൾ അയാൾ തീപ്പൊരിപോലെ പറന്നുനടക്കും.

ആരാണയാൾ?—ആ ചടുല പ്രാകൃതനായ മനുഷ്യൻ!

അയാളുടെ നാടും വീടും പേരും ആക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാ. അയാളോടു ചോദിച്ചാൽ, ആ ചോദ്യത്തിൽനിന്നു തന്നെ പൂർവ്വം അയാൾ ഒഴിഞ്ഞുകളയും. ഒടുവിൽ എല്ലാവരും അയാളെ കാറ്റു എന്നു വിളിച്ചുതുടങ്ങി. അതാണയാൾക്കു യോജിക്കുന്ന പേർ. കാറ്റു!—ചൂടുള്ള കാറ്റു! കൊടുങ്കാറ്റിനെ സൃഷ്ടിക്കാൻ വന്നിരിക്കുന്ന കൊച്ചു കാറ്റു!

കുഞ്ഞുശങ്കരൻമുതലാളിയുടെ ഫാക്ടറിയിലും ആ കാറ്റു ചിലപ്പോൾ, പാത്തുപാത്തു കടന്നുചെല്ലാറുണ്ട്. ഒരു ദിവസം കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തി കണ്ണുപിന്നോടു ചോദിച്ചു:

“അതാതാണോ, കുഞ്ചു, ചെലപ്പള്ളിവടെ വരണതു?”

“ഇവിടെ ആരാണു വരണതു?”

“പ്രാന്തനെപ്പോലെ ഒരുത്തനിവിടെ വരാറൊണ്ടല്ലോ, അയാളാണോ?”

“അതാ?... അതു... അയാളു ചുണ്ണാ വരണേണം.”

“ചുണ്ണാ വരണേണകി, നിങ്ങളു എന്തിനാണു” ഒളിച്ചും മറഞ്ഞും അയാളോടു വർത്തനം പറയണതു?”

“അയാളു പിരാത്തു പറയണതു കേക്കാനാണു, ഞങ്ങളു ചെന്നു നിിക്കണതു.”

“പിരാത്തു കേക്കണോകി, വഴിലിറങ്ങിനിന്നു കേക്കണം. ജോലിചെയ്യണേടത്തല്ലാ, പിരാത്തു കേക്കണതു.”

“അയാളു വരണേണം, ഞങ്ങളു എന്തു കാട്ടാനാണു?”

“നിങ്ങളു കേക്കാൻ നിന്നടുല്ലേ, അയാളു പറയണതു?”

“അയാളു പറയുമ്പ്പിന്നെ, ഞങ്ങളു കേക്കാണ്ടത്തു ചെയ്യാനാണു?”

“നിങ്ങളു അയാൾക്കു ചായ മേടിചോണ്ടുകൊടുക്കണതെന്നിനാണു?”

“പാവമല്ലേന്നു കരുതിട്ടാണു?”

“എന്നാ അയാളോടു പറഞ്ഞേക്കണം, ഇനി ഇവടെ വരല്ലേന്നു.”

“അയാളു വന്നാലെന്താണ്?”

“വന്നാലോ?...വന്നാലെന്താണെന്നു പിന്നെ കാട്ടിത്തരാം.”

അന്നും അയാൾ വന്നു—ചൂടുള്ള ആ കാറ്റു! തൊഴിലാളികൾ അയാളുടെ ചുറ്റും കൂടി—ആണങ്ങളും പെണ്ണങ്ങളും. ഓരോ തൊഴിലാളിക്കും അയാളോടു പലതും പറയാനുണ്ട്. എല്ലാവരോടും അയാൾക്കും ചിലതു പറയാനുണ്ട്. തൊഴിലാളികൾ പറഞ്ഞതെല്ലാം അയാൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം കേട്ടു. അയാൾ പറഞ്ഞതെല്ലാം തൊഴിലാളികളും കേട്ടു—ആദരപൂർവ്വം. അയാൾ പോയിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തി മാധവിയെ വിളിച്ചു ചോദിച്ചു:

“അതാരാണടി, മാതവി?”

“അതാണ് കാറ്റു.”

“കാറ്റാ!...അവടെ വന്ന മനുഷ്യന്റെ കാര്യമാണ് ഞാൻ ചോദിച്ചത്.”

“അയാളെ എല്ലാതും കാരാന്നാണ് വിളിക്കുന്നത്.”

“അയാളെന്തിനാണിവിടെ വരുന്നത്?”

“ചുമ്മാ വരണേട്.”

“നിങ്ങളെന്താണ്, അയാളോടിത്ര പുനാരം? നിയ്ക്ക അയാളുടെ തോളിലു് ഉരുമ്മി നിൽക്കുകണ്ടല്ലോ.”

“ഉരുമ്മിനിന്നാലെന്താണ്?”

“ഉരുമ്മിനിൽക്കുന്നതും പുനാരം പറയുന്നതുമെല്ലാം നിങ്ങളുടെ അങ്ങു ചെന്നായിക്കോ. ഇവടെ അതൊന്നും പറയാതെ കേൾ.”

“അയാളു ചിത്തത്തരത്തിനു നടക്കുന്ന ആളല്ല.”

“പിന്നയാളെന്തിനാണ് നടക്കുന്നത്?”

“അയാളോ?...അയാളു്...ആ! ഇനിക്കറിയാത്തേല,”—അവൾ അവിടെനിന്നു പോയ്ക്കളഞ്ഞു.

അടുത്തദിവസവും അയാൾ വന്നു. തൊഴിലാളികൾ അയാളോടു സംസാരിച്ചു. അയാൾ തൊഴിലാളികളോടും സംസാരിച്ചു. കുഞ്ഞുശങ്കരൻമുതലാളികൾ കലികേറി. അയാൾ ഗോപാലനെ വിളിച്ചു ചോദിച്ചു:

“ആരാണ്, ആ കൊഴപ്പക്കാരനെ ഇവടെ വിളിച്ചോ
ണ്ടു വരണമു?”

“അയാളു തന്നത്താൻ വരണേണം, മൊതലാളി.”

“അയാളുടെ ജാതി എന്താണ്?”

“ആ!”

“അയാളു ഈഴവനാണോന്നാണ് ചോദിച്ചതു്.”

“ആ! ഇനിക്കറിയാമേല മൊതലാളി.”

“ഈഴവരെ നശിപ്പിക്കാൻ നടക്കണവനാണവൻ.”

“അതെന്താണ്, മൊതലാളി, അങ്ങനെ പറയണമു?
അയാളു ഏതു് ഈഴവനേണം നശിപ്പിച്ചതു്?”

“എന്നെ—എന്നെ നശിപ്പിക്കാനായാളിങ്ങനെ ചുറ്റി
പ്പറ്റി നടക്കണമു്.”

“അയാളു ചുറ്റിപ്പറ്റി നടന്നാ മൊതലാളി നശിക്കു?”

“അയാളു ചുറ്റിപ്പറ്റി നടന്നിട്ടല്ലേ, വറീതുമുതലാളിടെ
കമ്പനിലു കൊഴപ്പമൊണ്ടായതു്?”

“വറീതുമൊതലാളി ഈഴവനാണോ, മൊതലാളി?”

“എന്നുവച്ചാലു്...”

“എന്നുവച്ചാലെന്താണ്?”

“ഏടാ, ഞാനൊരു ഈഴവനല്ലേ?”

“അതേ.”

“ഈഴവമൊതലാളിനെ ഗുണപ്പെടുത്തണ്ടതാണു്?”

“ആരാണ്?”

“ഈഴവത്തൊഴിലാളികളു്.”

“അപ്പളു്, ഈഴവത്തൊഴിലാളികളെ ഗുണപ്പെടുത്തണ്ട
താണു്?”

“ഏടാ നിങ്ങളെ ഗുണപ്പെടുത്താൻവേണ്ടിട്ടല്ലേ, ഞാനി
തെല്ലാം ചെയ്യണമു്?”

“വേണ്ടാണു്! ഞങ്ങളെ ഇങ്ങനെ ഗുണപ്പെടുത്ത
ണ്ടാണു്!”

“അല്ലകിലും, ചോമ്മാരു കോഴികളാണടാ.”

“അതെങ്ങനേണം, മൊതലാളി, ചോമ്മാരു കോഴിക
ളാവണമു്?”

“കൊല്ലാൻ പിടിച്ചാലും വളർത്താൻ പിടിച്ചാലും നെല

വിളിക്കണതു കോഴികളാണു്. അതാണു് ചോമ്മാരു കോഴികളാണെന്നു പറഞ്ഞതു്.”

“ഞങ്ങളെ ഇങ്ങനെ വളർത്തുവാനാണു് ഞങ്ങളെ പറയുന്നതു്.”

“എന്നാ, ആ കൊഴുപ്പുക്കാരൻ പറയണതും കേട്ടോണ്ടു പോയി ചാവിക്കൊട്ട—ചാവീൻ!”

“ചാവണേണു്, മൊതലാളി, ഇതിലും നല്ലതു്.”—ഗോപാലൻ പിന്നെ ഒന്നും കേൾക്കാൻ നീളാതെ, അവിടെ നിന്നു പോയ്ക്കളഞ്ഞു.

“കോഴികളാണു് നിങ്ങളെല്ലാം!”—മുതലാളി വിളിച്ചു പറഞ്ഞു.

കുഞ്ചു ഗോപാലനോടു ചോദിച്ചു:

“അതെന്താണൊ ഗോപാലാ, മൊതലാളികൊണ്ടു പെടുന്നതു്?”

“മൊതലാളി പറയണു്, നമ്മളെല്ലാം കോഴികളാണെന്നു്; കൊല്ലാമ്പിടിച്ചാലും വളർത്താമ്പിടിച്ചാലും നെല വിളിക്കുന്നു.”

“എന്നാപ്പിന്നെന്തിനാണു്, കോഴിനെ പിടിക്കണതു്? പിടിച്ചിട്ടല്ലേ നെലവിളിക്കണതു്?”

“നമ്മളെ പിടിക്കണതു വളർത്താനാണെന്നു്.”

“വളർത്തണതു കൊല്ലാനല്ലേ?”

“നമ്മളെ പിടിക്കുമ്പോ നമ്മളെ നെലവിളിക്കരുതെന്നാണു് മൊതലാളി പറയണതു്.”

“കോഴി നെലവിളിക്കാണ്ടിരിക്കണോങ്കിലു്, കുറുക്കൻ കോഴിനെ പിടിക്കാണ്ടിരിക്കണം.”

“കുഞ്ചുച്ചേട്ടൻതന്നെ അങ്ങോട്ടു ചെന്നു പറ, ദേ, അവടെ നിിക്കണു്.”

“പായാമെട, ഗോപാല—പിന്നെപ്പറയാം.”

കാറ്റു പിന്നേയും അവിടെ വരും. കാറ്റിനു ശക്തിയും ചൂടും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പീറ്റുപിറ്റുപ്പുകളും മുറുമുറുപ്പുകളും പല്ലിറുത്തലുകളായും ഉഗ്രമായ മുളലുകളായും രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. ഒരു ദിവസം ശങ്കു കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തിയോടു് അരുചുകുത്തിനു

ബീഡി ചോദിച്ചു. കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തി രണ്ടു ബീഡിയെടുത്തു നീട്ടി. കണ്ണു ചോദിച്ചു:

“അതെന്താണത്?”

“ബീഡിയല്ലേ താൻ ചോദിച്ചത്?”

“അതേ.”

“ബീഡിയാണിത്.”

“ഞാൻ അരച്ചുകുത്തിനാണ് ചോദിച്ചത്.”

“അരച്ചുകുത്തിനാണിത്.”

“അരച്ചുകുത്തിന് രണ്ടാ?”

“പിന്നെത്രേണ്ട് വേണ്ടത്?”

“വേറെ കടലെല്ലാം അരച്ചുകുത്തിന് നാലൊണ്ഡ്.”

“എന്നാ താൻ അവടെച്ചെന്നു മേടിച്ചോ.”

“ജോലിചെയ്യണ കാളു” ഇവടെ പിടിച്ചുവച്ചു, ഞാനെങ്ങനേണ് അവടെച്ചെന്നു ബീഡി മേടിക്കണത്?”

“എന്നാ തരണതും മേടിച്ചോണ്ടു പോണം.”

“ഓശാരമല്ലല്ലോ!”

“പിന്നെ, തന്റെ അപ്പൻ നേടീതാണോ?”

“ആരടോ അപ്പമ്മാരു നേടീതല്ല. ഞങ്ങളോലിച്ചെയ്യണ കൂലി ഇങ്ങാടു തന്നാ മതി.”

“കൂലിയാണ് തരണത്.”

“കാളു തരണംനാണ് പറഞ്ഞത്.”

“കാളു തരാതൊക്കുകേല.”

“ഒക്കോന്നു ഞങ്ങളു നോക്കട്ടെ.”

“ഓ! നിങ്ങളു നോക്കിച്ചു വാ.”

കണ്ണു ബീഡി വാങ്ങിയില്ല.

പിന്നെ കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തിയോടു കയ്യിൽ മാധവിയായ്. അവൾ ഒരു ദിവസം ഇടങ്ങഴി അരി വാങ്ങി. അവൾ ചോദിച്ചു:

“ഇതിനെന്താണ് വെല?”

“വെല എന്തിനാണറിയണത്? അപ്പം തിന്നാപ്പോരേ കഴിയെണ്ണോ?”

“ഞങ്ങളോലിയെടുക്കണതാണ്. ചുമ്മാ അപ്പം തിന്നാൻ വന്നതല്ല.”

“നീയെന്താണടി, ഇത്ര ശൗരിക്കണമത്! വേണാങ്കി എടുത്തോണ്ടു പോടി.”

മാധവി അരിയും എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി. പോകുന്ന വഴി അവൾ പിറുപിറുത്തു:

“ജോലി ചെയ്യേണ്ടതും കുത്തിക്കൊല, കച്ചോടം വിക്കേണ്ടതും കുത്തിക്കൊല. എന്നാപ്പിന്നെ, ഒന്നിച്ചങ്ങാടു കൊന്നാപ്പോരേ!”

കുറെ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മാധവി അരിയുംകൊണ്ടു തിരിച്ചു വന്നു. അരിവട്ടി കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തിയുടെ മുമ്പിലെറിഞ്ഞിട്ട്, തുള്ളിക്കൊണ്ടവൾ പറഞ്ഞു:

“കൊല്ലു!—ഒന്നിച്ചങ്ങാടു കൊന്നേര!”

“നീയെന്താണടി തുള്ളുന്നത്?”

“ആ അരിയൊന്ന് അളന്നുനോക്കിക്കോ.”

“എന്താണത്? കൂടുതലൊണ്ടോ?”

“കൂടുതലാ കൊറവാനു അളക്കുമ്പളറിയാം.”

“നീയങ്ങാടു പറഞ്ഞേര.”

“അതു മുന്നാഴി അരിയേ ഒള്ളു!”

“എന്നാ, നാഴി അരി നി ആക്കാണ്ടു കൊടുത്തതാണു.”

“ദേ, ഇല്ലാവചനം പറഞ്ഞാലൊണ്ടല്ലോ!...നാട്ടിലില്ലാത്ത വെലോം, അളവിലും കൊറവു്. ഇങ്ങനെ കച്ചോടം വിററാലു് തലേലിടിത്തി വീഴും!”—അവൾ തലയിൽ കൈ വച്ചു പിറാവി.

കാളിക്കുട്ടിച്ചോത്തി അരിയളക്കുന്ന നാഴികൊണ്ടു മാധവിയുടെ താടിക്കൊരു കത്തും ഒരു അട്ടഹാസവും:

“എറങ്ങടി പൊറത്തു!”

മാധവി പീടികയ്ക്കുള്ളിലേക്കു പാഞ്ഞുകയറി. സാമാനങ്ങൾ തുക്കുന്ന ഇരമ്പുകുട്ടിയെടുത്തു കാളിച്ചോത്തിയുടെ തലയ്ക്കു് ഒരടി കൊടുത്തു. കാളിച്ചോത്തിയുടെ തല പൊട്ടി ചോര വന്നു.

മാകുറിയിൽ നിന്നിരുന്ന കുഞ്ഞുശങ്കരൻമുതലാളി വിവരമറിഞ്ഞു് ഓടിയെത്തിയപ്പോഴേക്കു മാധവി കടന്നു കൂടുന്നു.

I-Mab-647

(Malayalam)

Kannadi

Novel

By P. KESAVA DEV

Poojappura, Trivandrum

First Published May 1961

Reprinted February 1965

Printed at

INDIA PRESS, KOTTAYAM

Price Rs. 2.50

Copyright

P. Kesava Dev

Publishers:

**Sahitya Pravarthaka Co-operative
Society Ltd., Kottayam, Kerala State**

Sales Department:

NATIONAL BOOK STALL

Kottayam Kerala State India

കണ്ണാടി

പി. കേശവദേവ്

പ്രസാധകന്മാർ

സാഹിത്യപ്രവർത്തക സഹകരണസംഘം

നാഷണൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം

വില രൂ. 2.50